

## Utbildningsinspektion i Ätradalens rektorsområde

|                  |                                           |
|------------------|-------------------------------------------|
| Kölaby skola     | Förskoleklass, grundskola årskurserna 1–6 |
| Blidsbergs skola | Förskoleklass, grundskola årskurserna 1–6 |
| Timmele skola    | Förskoleklass, grundskola årskurserna 1–6 |
| Dalums skola     | Förskoleklass, grundskola årskurserna 1–6 |
| Ätradalsskolan   | Grundskola årskurserna 7–9                |

### Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt grundskolorna i Ätradalens rektorsområde från och med den 28 februari till och med den 2 mars 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans uppföljningssystem fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. I granskningen behandlas även skolans arbete med att främja elevernas lärande, kunskapsuppdraget, och att överföra grundläggande värden, demokratiuppdraget. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida ([www.skolverket.se/Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästa inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapporering av de ansvariga inspektörerna.

### Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolorna i rektorsområdet, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Ätradalens rektorsområde intervjuades rektor och biträdande rektor och elevvårdspersonal. Därutöver intervjuades ett urval lärare, elever samt föräldrar vid Kölaby skola, Blidsbergs skola, Timmele skola, Dalums skola samt Ätradalsskolan. Inspektörerna besökte även förskoleklasserna samt lektioner företrädesvis i årskurserna 2, 6 och 9. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i rektorsområdet utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

## Beskrivning av rektorsområdet

| <b>Kölaby skola</b> | <b>Antal barn/elever</b> |
|---------------------|--------------------------|
| Skolbarnsomsorg     | 11                       |
| Förskoleklass       | 4                        |
| Grundskola          | 34                       |

| <b>Blidsbergs skola</b> | <b>Antal barn/elever</b> |
|-------------------------|--------------------------|
| Skolbarnsomsorg         | 26                       |
| Förskoleklass           | 7                        |
| Grundskola              | 63                       |

| <b>Timmele skola</b> | <b>Antal barn/elever</b> |
|----------------------|--------------------------|
| Skolbarnsomsorg      | 47                       |
| Förskoleklass        | 16                       |
| Grundskola           | 64                       |

| <b>Dalums skola</b> | <b>Antal barn/elever</b> |
|---------------------|--------------------------|
| Skolbarnsomsorg     | 31                       |
| Förskoleklass       | 11                       |
| Grundskola          | 91                       |

| <b>Ätradalsskolan</b> | <b>Antal elever</b> |
|-----------------------|---------------------|
| Grundskola            | 327                 |

Ätradalens rektorsområde ligger i norra delen av Ulricehamns kommun. Området består av fyra förskolor, fyra skolor från förskoleklassen och årskurserna 1–6, samt en skola för årskurs 7–9. Fyra samhällen som är präglade av landsbygd i Ätrans norra dalgång bildar detta rektorsområde. Eleverna i skolorna som har årskurserna förskoleklassen och årskurserna 1–6 kommer huvudsakligen från landsbygden kring de små samhällena Trädet, Blidsberg, Timmele och Dalum. Andelen familjer som har sin bakgrund i andra länder är liten, cirka 2 procent. Enligt skolornas personal finns det många barn och elever i rektorsområdet som har eller har haft en besvärlig social situation. Detta ger också avtryck i skolorna verksamhet menar många av de intervjuade. Flera av skolorna har relativt få elever och elevunderlaget är vikan- de. Detta har inneburit att föräldrar och personal känner en osäkerhet om skolorna har möjlighet att leva kvar. Nästan alla elever som går i de fyra F–6 skolorna fort- sätter sin skolgång i Ätradalsskolan som har elever i årskurserna 7–9.

## Helhetsbedömning

## Kunskaper

De fyra skolorna Kölaby skola, Blidsbergs skola, Timmele skola samt Dalums skola har enligt inspektörernas bedömning en tillfredsställande måluppfyllelse i ämnena svenska, engelska och matematik i årskurs 5. De fyra skolorna är förhållandevis lika

till sin karaktär och elevgrupperna är relativt homogena. Detta tycks också avspeglas i de kunskapsresultat som eleverna uppnår i respektive skola. Vid alla fyra skolorna når nästan alla elever målen i dessa ämnen.

Skolornas uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i andra ämnen är svag och behöver förbättras enligt inspektörernas bedömning. Det finns enligt inspektörernas bedömning ingen systematiskt uppföljning och utvärdering av kunskapsutvecklingen i övriga ämnen på någon av skolorna F–6. Intervjuade lärare i dessa skolor framhåller att det är svårt att bedöma den enskilde elevens kunskapsutveckling och måluppfyllelse i övriga ämnen då det saknas instrument för detta. Denna uppföljning begränsas därför till att följa upp vad klassen arbetat med i respektive ämne, inte vilka kunskaper den enskilde eleven förvärvat. Den portfolio som eleverna har, används i varierande omfattning vid de fyra skolorna F–6. Vid Dalums skola har lärarna påbörjat ett arbete med att tydligare koppla undervisningens innehåll till de nationella kursplanemålen för varje ämne och inspektörerna bedömer att det kan innebära en möjlighet att kontinuerligt följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen. Alla F–6 skolor bör intensifiera arbetet med att kontinuerligt följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

Som framgår av statistikbilagan är Ätradalsskolans betygsresultat över tid lägre eller mycket lägre än rikets. Detta gäller särskilt i de naturorienterande ämnena och de samhällsorienterande ämnena. I dessa ämnen finns stora skillnader mellan flickors och pojkars resultat. Nästan en tredjedel av pojkarna når inte målen. Många elever har svårigheter med läsförståelsen enligt lärare både i Ätradalsskolan och i flera av F–6 skolorna. Att öka elevernas läsförståelse är sedan flera år ett prioriterat område, och inspektörerna noterar vid besöket att det bland annat ställs krav på eleverna att läsa ett visst antal skönlitterära böcker under skoltiden. Trots denna satsning har elevernas kunskapsresultat över tid inte förbättrats. Som framgår ovan har eleverna i årskurs 5 en relativt god måluppfyllelse i ämnena svenska, engelska och matematik. Eleverna tycks dock inte ha en fortsatt positiv kunskapsutveckling vid sin fortsatta skolgång, snarare tycks resultatet bli sämre.

Personalen vid de fem skolorna har diskuterat och försökt analysera orsakerna till de låga kunskapsresultaten. Skolledare, lärare och övrig personal menar att betygsresultaten till stor del kan förklaras av socioekonomiska faktorer och hänvisar till att studietraditionen inte finns inom upptagningsområdet. Statistik över föräldrars utbildningsbakgrund visar att föräldrar till eleverna vid Ätradalsskolan har en betydligt lägre utbildningsnivå än rikssnittet (se statistikbilaga, tabell 1). Inspektörerna är medvetna om att forskning visar att det finns ett samband mellan föräldrarnas utbildningsnivå och elevens prestationer i form av medelbetyg. Som framgår av tabellen så uppvisar Ätradalsskolan även vid beaktande av sådana faktorer ett över tid försämrat resultat. I SALSA, Skolverkets arbetsverktyg för lokala sambandsanalyser, görs jämförelser mellan de erhållna resultaten uttryckta i betyg och modellberäknade resultat med hänsyn till vissa bakgrundsfaktorer, bland annat föräldrarnas utbildningsnivå. Under de senaste årens jämförelser visar att skolans faktiska meritvärde ligger lägre än det modellberäknade värdet. Skolorna inom rektorsområdet, och framförallt Ätradalsskolan bör fortsätta att analysera såväl de stora variationerna mellan flickors och pojkars resultat. Den negativa kunskapsutvecklingen bör också analyseras och åtgärder bör vidtas för att förbättra resultaten.

Individuella utvecklingsplaner utarbetas för alla elever vid skolorna men kvaliteten bör förbättras så att en tydligare koppling till läroplansmålen och kursplanemålen blir synlig. Vid några skolor utgör inte de individuella utvecklingsplanerna ett aktu-

ellt verktyg för eleverna. Arbetet med de individuella utvecklingsplanerna bör därför utvecklas vid dessa skolor.

### **Normer och värden**

Inspektörernas bedömning är att personal och elever vid skolorna är engagerade i värdegrundsarbetet. Skolorna arbetar förebyggande mot diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. Inspektörerna vill här särskilt lyfta fram det utvecklingsarbete som finns vid Ätradalsskolan där skolan bedriver ett mycket aktivt arbete för att främja en god arbetsmiljö för eleverna. Andra skolor bör arbeta mer aktivt och kontinuerligt så att det främjande och förebyggande arbetet omfattar alla elever. Enligt skolornas uppföljningar och av uppgifter från elever förekommer att elever upplever otrygghet och kränkningar. Skolorna bör därför fortsätta sina ansträngningar för att förhindra förekomsten av trakasserier och kränkningar. Ansvaret för att upprätta en likabehandlingsplan för varje verksamhet är inte delegerat till skolorna. De likabehandlingsplaner som skolorna har, motsvarar enligt inspektörernas bedömning inte de krav som ställs, se vidare i kommunrapporten.

### **Ledning och kvalitetsarbete**

Rektorn vid Ätradalens rektorsområde är mycket väl förtrogen med verksamheten i skolorna och bedriver ett aktivt utvecklingsarbete. Samstämmiga uppgifter från lärare vid alla skolor inom området beskriver rektorn som mycket kunnig och drivande. Inspektörernas intryck är att skolornas personal har ett stort förtroende för rektorn vilket kan ses som en viktig förutsättning för ett framgångsrikt utvecklingsarbete. Barn- och utbildningsnämnden har utarbetat ett system för kvalitetsarbete där utgångspunkten är uppföljning och utvärdering av målen i kommunens skolplan. Även den arbetsplan som har utarbetats av rektorer och biträdande rektorer vid för Norra skolområdet (Ätradalens och Hökerums rektorsområde) utgör grunden för skolornas uppföljning och utvärderingsarbete.

Rektorsområdet har väl utarbetade rutiner för uppföljning, utvärdering och kvalitetsredovisning och samtliga arbetslag i alla skolor är på ett förtjänstfullt sätt involverade i detta arbete. Vid inspektionsbesöken framkommer emellertid att personalen vid skolorna upplever att uppföljnings- och utvärderingsarbetet är tidsödande eftersom det från kommunen centralt och från rektorsgruppen finns uppföljningskrav på alltför många prioriterade områden. Det har till viss del inneburit att möjligheten för personalen att föra pedagogiska diskussioner och att tala sig samman i andra - för den egna skolan angelägna frågor - har blivit begränsade. Inspektörerna bedömer att skolornas personal måste blir mer delaktiga i besluten om skolornas målinriktning beträffande kvalitetsarbetet. Skolans personal har inte deltagit i utarbetandet av arbetsplanen som utgör grunden för skolornas kvalitetsarbete, vilket inspektörerna bedömer som en brist.

Några skolor brister med att erbjuda elevens val och språkvalet organiseras heller inte på ett tillfredsställande sätt vilket måste åtgärdas.

### **Brister som måste åtgärdas och förbättringsbehov**

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Kölabyskola, Blidsbergs skola, Timmele skola samt Dalums skola gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (4 kap. 1 § skollagen, 2

kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo94).

- Elevers val erbjuds inte i överensstämmelse med förordningen (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).
- Elever som studerar svenska och engelska inom språkvalet kan ägna sig åt ett annat ämne än språk under språkvalslektionerna. Dessa elever har därmed inte tillgång till språkval (2 kap. 17-18 §§ grundskoleförordningen). (Ätradalsskolan).

Dessutom finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolan bör analysera orsakerna till och vidta åtgärder för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Skillnaden mellan flickors och pojkars betygsresultat bör särskilt analyseras. (Ätradalsskolan).
- Skolornas elever bör i högre grad medverka i utarbetandet av arbetsplanen.
- Elevernas individuella utvecklingsplaner bör utvecklas till att i större utsträckning koppla målen till nationella mål samt hållas aktuella för eleverna.
- Det främjande och förebyggande värdegrundsarbetet bör förbättras. (Kölaby skola, Blidsbergs skola, Timmele skola).

## Bedömningar

### Kunskaper

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att varje elev skall nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Inspektörerna granskar om utbildningen ger kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Vidare granskas vilka förutsättningar kommun och skola ger för att eleverna skall nå målen.

#### 1.1 Kunskapsresultat

|                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Inspektionen bedömer här</b></p> <p>Genomsnittliga meritvärden</p> <p>Behörighet till gymnasieskolan</p> <p>Slutbetyg/betyg i alla ämnen</p> <p>Resultat på nationella prov</p> <p>Differenser mellan klasser/skolor</p> <p>Könsrelaterade skillnader</p> | <p><b>Bedömning</b></p> <p>De statliga kraven inom området uppfylls i väsentliga delar utom när det gäller:</p> <p><b>Genomsnittliga meritvärden, betyg i alla ämnen samt könsrelaterade skillnader.</b></p> <p>Enligt läroplanen skall skolan sträva efter att varje elev tillägnar sig goda kunskaper inom skolans ämnen och ämnesområden.</p> <p>Elevernas sammanlagda betygsresultat och måluppfyllelse vid Ätradalsskolan visar över tid en försämring i förhållande till genomsnittet i riket. Differensen mellan flickors och pojkars resultat är stor.</p> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|  |                                                                                                                                                                                                                  |
|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | Inspektörerna bedömer att Ätradalsskolan bör analysera resultaten och särskilt uppmärksamma differensen mellan flickors och pojkars resultat för att därigenom vidta åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen. |
|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## 1.2 Genomförande av utbildningen

|                                                                                                                                                 |                                                                                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Inspektionen bedömer här</b><br>Utgångspunkt i uppdraget<br>Utrymme för olika kunskapsformer<br>Elevernas ansvar och inflytande<br>Samverkan | <b>Bedömning</b><br>De statliga kraven inom området uppfylls i väsentliga delar. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|

## 1.3 Anpassning av verksamheten och särskilt stöd

|                                                                                                      |                                                                                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Inspektionen bedömer här</b><br>Individanpassning av lärandet<br>Särskilt stöd och åtgärdsprogram | <b>Bedömning</b><br>De statliga kraven inom området uppfylls i väsentliga delar. |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|

## 1.4 Kunskapsuppföljning och kommunikation av resultat

|                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Inspektionen bedömer här</b><br>Uppföljning av elevers kunskaper<br>Kommunikation av resultat | <p><b>Bedömning</b><br/>De statliga kraven inom området uppfylls i väsentliga delar utom när det gäller:</p> <p><b>Uppföljning av elevernas kunskaper</b><br/>Enligt läroplanen skall skolans lärare utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling och muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmet.</p> <p>Den portfolio som eleverna har och är tänkt att fungera som verktyg för kunskapsuppföljningen, används i varierande omfattning vid de fyra skolorna F–6. Skolorna saknar en kontinuerlig skriftlig uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.</p> <p>Inspektörerna bedömer att Kölaby skola, Blidsbergs skola, Timmele skola samt Dalums skola kontinuerligt måste följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.</p> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p><b>Kommunikation av resultat</b></p> <p>Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan (IUP) för varje enskild elev. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument som skriftligt sammanfattar vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanernas mål.</p> <p>De planer inspektörerna tagit del av är av skiftande kvalitet. De kort- och långsiktiga mål som formulerats i de individuella utvecklingsplanerna är inte tydligt kopplade till de nationella målen. På Kølaby skola och Blidsbergs skola känner inte eleverna till sina individuella utvecklingsplaner eller vilka mål som formulerades där vid utvecklingssamtalet. Planerna utgör därmed inte ett aktuellt verktyg för eleverna.</p> <p>Inspektörerna bedömer att elevernas individuella utvecklingsplaner bör utvecklas till att i större utsträckning koppla målen till nationella mål samt hållas aktuella för eleverna.</p> |
|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## 1.5 Bedömning och betygssättning

|                                                                                                                                |                                                                                             |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Inspektionen bedömer här</b></p> <p>Allsidig och kvalitetssäkrad bedömning</p> <p>Betyg sätts enligt författningarna</p> | <p><b>Bedömning</b></p> <p>De statliga kraven inom området uppfylls i väsentliga delar.</p> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|

## Normer och värden

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att hos eleverna utveckla normer och värden i enlighet med styrdokumenten för vårt skolväsende.

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden och eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

### 2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

|                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Inspektionen bedömer här</b></p> <p>Studiemiljö och arbetsro</p> <p>Värdegrundsarbetet</p> <p>Ordningsregler</p> <p>Likabehandlingsplan</p> | <p><b>Bedömning</b></p> <p>De statliga kraven inom området uppfylls i väsentliga delar utom när det gäller:</p> <p><b>Värdegrundsarbetet</b></p> <p>I 5 § lagen om förbud mot lagen om förbud mot diskriminering och</p> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p>annan kränkande behandling av barn och elever ställs krav på att huvudmannen bedriver ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Av läroplanen, avsnitt 2.1 Normer och värden framgår riktlinjer för skolans arbete med normer och värden.</p> <p>Arbetet med likabehandling bör förbättras i flera skolor, bland annat brister några skolor i att ha ett kontinuerligt främjande och förebyggande arbete utifrån det som anges i likabehandlingsplanen. När inspektörerna samtalar med eleverna kring de åtgärder som likabehandlingsplanen anger så framtonar bilden av att inte alla elever är med i detta arbete. Vissa av åtgärderna tycks sakna aktualitet för eleverna. Eleverna berättar att det är mest i de klasser eller grupper som bedöms behöva det som man gör det som anges i likabehandlingsplanen. ”Vi behöver inte det i vår klass” är ett svar som inspektörerna får. Vid sakgranskningen av rapporten framhåller rektorn att skolorna på olika sätt arbetar förebyggande och att skolans personal inte känner igen den bild som inspektörerna förmedlar. Sammantaget är dock inspektörernas bedömning att det förebyggande värdegrundsarbetet inte är tillräckligt aktivt vid Kölabyskola, Timmeleskola samt Blidsbergs skola då det varierar och är beroende av vilken grupp eller klass eleven tillhör.</p> <p>Inspektörerna bedömer att det främjande och förebyggande värdegrundsarbetet bör förbättras i Kölabyskola, Timmeleskola samt Blidsbergs skola.</p> <p><b>Likabehandlingsplanen</b></p> <p>Huvudmannen för verksamheten eller den huvudmannen bestämmer, skall se till att det finns en likabehandlingsplan för varje verksamhet. I planen skall planerade åtgärder redovisas och den skall följas upp och ses över varje år. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7). För att likabehandlingsplanerna skall vara aktuella i det vardagliga arbetet skall de ange vilka åtgärder som planeras under året utifrån skolans behov och utifrån de olika diskrimineringsgrunderna.</p> <p>Inspektörerna bedömer att skolornas likabehandlingsplaner uppvisar brister då de bland annat inte visar om hur skolorna under året avser att främja barns och elevers lika rättigheter utifrån skolornas behov och de olika diskrimineringsgrunderna som lagen anger.</p> <p>Fritidshemmen som är en egen verksamhet saknas i skolornas likabehandlingsplaner. Rektorn menar att även fritidshemmen omfattas av likabehandlingsplanen. Rektorsområdet har en gemensam likabehandlingsplan och varje skola liksom fritidshemmen har kompletterat denna plan genom att lägga till en dokumentation om vilka risker som kan finnas för den egna skolan/fritidshemmet.</p> <p>Inspektörerna bedömer att likabehandlingsplanen inte uppfyller de krav som ställs bland annat då det inte framgår hur varje skola och fritidshem avser att under året främja arbetet med likabehandling utifrån skolornas/fritidshemmens egna behov och de olika diskrimineringsgrunderna. Se vidare kommunrapporten.</p> |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## Ledning och kvalitetsarbete

Inom detta granskningsområde behandlas verksamhetens ledning och personal och om kommunen och skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur kommunens och skolans uppföljningssystem fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

### 3.1 Personalens utbildning och kompetensutveckling

|                                                                                                                                                              |                                                                                  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Inspektionen bedömer här</b><br>Personalens utbildning<br>Personalens insikter i de föreskrifter som styr utbildningen<br>Personalens kompetensutveckling | <b>Bedömning</b><br>De statliga kraven inom området uppfylls i väsentliga delar. |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|

### 3.2 Rektors ansvar

|                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Inspektionen bedömer här</b><br>Rektors förtrogenhet<br>Rektors ansvar för verksamhetens utveckling mot de nationella målen<br>Rektors beslutsfattande | <b>Bedömning</b><br><b><i>Rektors förtrogenhet och ansvar för verksamhetens utveckling mot de nationella målen</i></b><br>Enligt skollagen skall rektorn hålla sig förtrogen med den dagliga verksamheten och verka för skolans utveckling.<br><br>Vid inspektionen framkommer att rektorn vid Ätradalens rektorsområde är mycket väl förtrogen med verksamheten i skolorna och bedriver ett aktivt utvecklingsarbete. Samstämmiga uppgifter från lärare vid alla skolor inom området beskriver rektorn som mycket kunnig och drivande.<br><br>Inspektörerna bedömer att rektorn vid Ätradalsskolans rektorsområde är mycket väl förtrogen med verksamheten och aktivt tar initiativ och leder skolornas utvecklingsarbete. |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### 3.3 Tillgång till utbildning

|                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Inspektionen bedömer här</b><br>Skolplikt och tillgång till utbildningsplats<br>Undervisningstid<br>Valmöjligheter<br>Studie- och yrkesorientering<br>Lokaler och läromedel<br>Avgiftsfri utbildning | <b>Bedömning</b><br>De statliga kraven inom området uppfylls i väsentliga delar utom när det gäller:<br><br><b><i>Valmöjligheter – Elevens val</i></b><br>I den nationella timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Undervisningen skall till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med målen i den kursplan som finns för det aktuella ämnet. Vidare skall styrelsen för skolan erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p>Vid intervjuer framkommer att eleverna vid Timmele skola, Blidsbergs skola och Dalums skola inte känner till elevens val. Lärare anger att tid avsätts varje vecka där eleverna bl.a. kan arbeta med de mål som finns i deras individuella utvecklingsplan. Det avsätts också tid då eleven själv får arbeta utifrån fritt valt område när de blivit färdiga med de arbetsuppgifter som bestämts för dagen eller veckan. Detta motsvarar inte enligt inspektörernas bedömning det som elevens val avsetts att vara. Vid Kölabyskola vet eleverna vad elevens val är och de nämner olika ämnen som de får fördjupa sig i och uppfyller de krav som ställs.</p> <p>Inspektörerna bedömer att elevens val inte anordnas enligt bestämmelserna vid Timmele skola, Blidsbergs skola samt Dalums skola.</p> <p><b>Valmöjligheter – Språkval</b></p> <p>I timplanen anges ett visst antal timmar för språkval, exempelvis tyska, franska eller spanska. För de elever som inte vill läsa något annat främmande språk än engelska skall bl.a. undervisning i svenska och engelska erbjudas om eleven önskar det.</p> <p>Undervisningen för de elever i Ätradalsskolan som i sitt språkval valt svenska och engelska, följer inte alltid kursplanerna i ämnet. Ofta används lektionstiden för att hämta in studier i andra ämnen eller för att ge eleven stöd. Rektorn framhåller att även om eleverna läser andra ämnen så innebära det att eleverna kan förkovra sig i ämnet svenska.</p> <p>Inspektörerna bedömer att skolan inte följer bestämmelserna för elevernas språkval då eleverna under lektionerna kan ägna sig åt andra ämnen.</p> |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### 3.4 Kvalitetsarbete

|                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Inspektionen bedömer här</b><br/>Systematiskt kvalitetsarbete<br/>Kvalitetsredovisning</p> | <p><b>Bedömning</b></p> <p>De statliga kraven inom området uppfylls i väsentliga delar utom när det gäller:</p> <p><b>Systematiskt kvalitetsarbete - målformulering</b></p> <p>I grundskoleförordningen 2 kap. 23 § anges att det för genomförandet av utbildningen skall finnas en arbetsplan. Arbetsplanen skall utarbetas under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Rektorn beslutar om arbetsplanen.</p> <p>Ätradalens rektorsområde och Hökerums rektorsområde har en gemensam arbetsplan som tagits fram och beslutas av rektorer och biträdande rektorer. Arbetsplanen har således inte utarbetats av lärare och övrig personal. Inte heller har företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare varit involverade i arbetet.</p> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|--|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p>Rektorn vill framhålla att alla dessa grupper har varit delaktiga. Det förslag till arbetsplan som rektorerna utarbetat har enligt rektorn förankrats i Ätradalens skolutvecklingsgrupp och i den pedagogiska gruppen i Hökerum där representanter för personalen från de olika skolorna ingår. Vidare informerar rektorerna om arbetsplanen i brukarråden och föräldrarna och elever har där tillfälle att komma med synpunkter. Inspektörerna vill uppmärksamma att bestämmelsen om arbetsplanens utformning betonar att det är lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare som skall medverka vid utarbetandet av arbetsplanen. Den arbetsplan som rektorsområdet omfattar bestämmer i hög utsträckning vad skolornas kvalitetsarbete skall omfatta. Vid intervjuer med lärare och skolans personal framkommer att de mål som arbetsplanen innehåller inte alltid är mål som de olika skolornas personal anser är viktigast att prioritera. Intervjuerna ger bilden av att arbetsplanen inte är tydligt förankrad hos personalen och att deras medverkan i utarbetandet av arbetsplanens innehåll varit låg.</p> <p>Inspektörerna bedömer att skolans personal i högre grad bör medverka i utarbetandet av arbetsplanen.</p> |
|--|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Datum            Ort  
2007-09-21    Göteborg

Agneta Wennberg  
Eva Wallentin

## Statistikbilaga

**Tabell 1: Jämförelse föräldrarnas utbildningsnivå, meritvärde och andel som uppnått målen, Ätradalsskolan och riket**

|                                                 |                | 2002 | 2003 | 2004 | 2005 | 2006 |
|-------------------------------------------------|----------------|------|------|------|------|------|
| <b>Föräldrarnas utbildningsnivå<sup>1</sup></b> | Riket          | 2,11 | 2,13 | 2,14 | 2,15 | 2,16 |
|                                                 | Ätradalsskolan | 1,99 | 1,98 | 1,88 | 1,90 | 1,88 |
| <b>Meritvärde<sup>2</sup></b>                   | Riket          | 205  | 205  | 207  | 206  | 206  |
|                                                 | Ätradalsskolan | 201  | 189  | 196  | 193  | 185  |
| <b>Andel (%) som uppnått målen</b>              | Riket          | 75   | 75   | 76   | 76   | 76   |
|                                                 | Ätradalsskolan | 80   | 68   | 64   | 69   | 64   |

Källa: SALSA, Skolverkets Arbetsverktyg för Lokala Sambands Analyser

**Tabell 2: Jämförelse andel flickor och pojkar som ej nått målen i vissa ämnen i årskurs 9**

| Andel elever som ej nått målen (%)       | Ätradalsskolan<br>2005 | Ätradalsskolan<br>2005 | Riket<br>2005 | Riket<br>2006 |
|------------------------------------------|------------------------|------------------------|---------------|---------------|
| Biologi<br>- Flickor<br>- Pojkar         | 5,5<br>21,8            | 13,8<br>24,5           | 6,6<br>9,8    | 6,7<br>10,0   |
| Fysik<br>- Flickor<br>- Pojkar           | 7,3<br>20,0            | 19,0<br>24,5           | 9,4<br>10,9   | 9,0<br>11,1   |
| Kemi<br>- Flickor<br>- Pojkar            | 5,5<br>21,8            | 15,5<br>22,4           | 9,1<br>11,8   | 9,0<br>12,3   |
| Historia<br>- Flickor<br>- Pojkar        | 3,6<br>12,7            | 10,3<br>20,4           | 6,4<br>8,1    | 6,3<br>8,1    |
| Samhällskunskap<br>- Flickor<br>- Pojkar | 3,6<br>16,4            | 13,8<br>22,4           | 6,0<br>8,2    | 6,0<br>8,6    |

Källa: Skolverkets jämförelsetal, SIRIS

**Tabell 3: Jämförelse andel behöriga till nationellt program över tid**

|                                                   |                | 2002 | 2003 | 2004 | 2005 | 2006 |
|---------------------------------------------------|----------------|------|------|------|------|------|
| <b>Andel (%) behöriga till nationellt program</b> | Riket          | 90   | 90   | 90   | 89   | 90   |
|                                                   | Ätradalsskolan | 94   | 90   | 88   | 84   | 86   |

Källa: Skolverkets jämförelsetal, SIRIS

<sup>1</sup> Medelvärde av avgångselevernas biologiska föräldrars utbildningsnivå, faderns respektive moderns högsta utbildningsnivå. Föräldrarnas genomsnittliga utbildningsnivå har beräknats per elev och därefter har ett medelvärde per skola beräknats. Utbildningsvärde 1 innebär genomgången folkskola/grundskola, utbildningsvärde 2 innebär genomgången gymnasial utbildning i högst tre år och utbildningsvärde 3 innebär genomgången fyraårig teknisk linje gymnasieskola eller erhållit minst 20 högskolepoäng.

<sup>2</sup> Meritvärdet utgörs av summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg. Godkänd motsvarar värde 10, Väl godkänd värde 15 och Mycket väl godkänd värde 20. Maximalt kan eleven få 320 poäng i meritvärde.